

Sundbyberg 2024-01-17

Vår referens: Tor Gustafsson
E-post: tor.gustafsson@funktionsratt.se

Mottagare: Therese Byheden, Boverket
E-post: therese.byheden@boverket.se

Inspel till Boverket angående uppdraget om lättnader av byggregler för studentbostäder

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 52 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Vid ett digitalt samrådsmöte med olika intressentgrupper den 19 december 2023 presenterade Boverket två alternativa förslag på lättnader i byggkraven avseende tillgänglighetskrav.

Vi avvisar de förslag som presenterades. Redan idag är det svårt för studenter med funktionsnedsättning att hitta fungerande studentbostäder. Att ytterligare försämra förutsättningarna går tvärt emot målet för funktionshinderspolitiken, jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället, och bryter mot FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning – en konvention som staten och dess myndigheter har förbundit sig att följa.

Förslagsalternativ 1 - Endast viss andel studentbostäder behöver ha tillgängligt rum för personhygien

Boverkets minst ingripande förslag innebär att endast en viss andel studentbostäder behöver ha tillgängligt rum för personhygien. I 80 procent av studentbostäderna i en byggnad behöver rum för personhygien inte uppfylla kraven på tillgänglighet och användbarhet.

Vi avvisar förslaget. Vi anser inte att det på långa vägar räcker med tillgängliga hygienrum i endast 20 procent av studentbostäderna för att säkerställa rätten för alla studenter att kunna välja bostad på lika villkor som andra. Vi anser inte heller att **den uppenbara tillbakagången** från idag gällande rätten att välja bostad kan motiveras med kostnadsbesparingar (som dessutom verkar bli förhållandevis små).

Vidare skulle samtliga tillgängliga studentbostäder enligt Boverkets förslag kunna hamna på samma våningsplan. Om så blir fallet skapas ökad segregering och skiljer ut studenter med funktionsnedsättningar från övriga studenter.

Vi menar i enlighet med Funktionsrättskonventionen att universell utformning är en princip som ska vara vägledande vid all nybyggnation i samhället. I förslagen görs uppenbara avsteg från den principen, vilket på flera sätt öppnar upp för segregering och särlösningar. Det är samhällsekonomiskt lönsamt att bygga tillgängligt och hållbart redan från början, vilket vi poängterade i vår skrivelse till Boverket under hösten 2023.¹

Enligt [den statliga utredning](#) från finska Miljöministeriet [som vi hänvisade till i vår skrivelse](#), är det oklart vad vinsten skulle vara av att minska antalet tillgängliga hygienrum vid nybyggnation.² Trots att Finland haft ett undantag i 95 procent av beståndet sedan 2018 kunde rapporten inte påvisa att kostnadsbesparingarna varit annat än försumbara, beroende på hur byggherrar faktiskt använder möjligheten till större flexibilitet. I merparten av fallen utnyttjas inte denna möjlighet fullt ut av byggherrarna.

¹ <https://funktionsratt.se/wp-content/uploads/2023/10/Inspel-angaende-uppdraget-om-lattnader-av-byggkraven-for-studentbostader.pdf>

² https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164197/YM_2022_18.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Däremot framgår det av rapporten att placeringen av tillgängliga studentrum fått negativa konsekvenser för den faktiska möjligheten att välja bostad för personer med rörelsenedsättning.

Förslagsalternativ 2 - Endast viss andel studentbostäder behöver vara tillgängliga vid ändring av byggnad

Det mer långtgående alternativ som presenteras i Boverkets underlag, att endast 20 procent av alla studentbostäder behöver vara tillgängliga vid ändring av byggnad, avvisar vi på samma grunder som förslagsalternativ 1.

Detta förslag bryter uppenbart mot Funktionsrättskonventionen när det gäller rätten för alla att välja bostad, att delta fullt ut i samhällsgemenskapen och att studera på lika villkor. Förslaget innebär också att en majoritet av framtidens studentbostäder riskerar att vara helt otillgängliga för alla de besökare som har behov av tillgängliga bostadslösningar.

Lättnader av byggkrav avseende buller

Att, som det föreslås, minska dämpningen mellan rummen i studentkorridorer och andra bostäder med delade bostadsfunktioner motiverades av Boverket på mötet med att "det är mindre känsligt med störningar i boenden där man känner varandra", men det presenterades inte något underlag för den föreslagna försämringen och diskussionen vid mötet visade tydligt det orimliga i det här resonemanget.

Lagstiftning och regelverk behöver fullt ut ge stöd åt och inkorporera rätten till en fungerande bostad för alla studenter. Här kan staten inte förlita sig på enskilda överenskommelser mellan individer.

Ändring av begreppsdefinition

Med tanke på planerna på att försämra kvalitet och tillgänglighet för studentbostäder är vi också oroade över att utredningen vill göra en utvidgning av begreppet studentbostad så att det även omfattar alla bostäder för studenter vid eftergymnasiala utbildningar generellt. Om förslagen genomförs skulle det, så vitt vi kan bedöma, innebära att bostäder för studerande vid all eftergymnasial utbildning kan byggas **med sämre kvalitet och lägre tillgänglighetskrav**. Många personer med funktionsnedsättning studerar vid folkhögskolor och annan eftergymnasial utbildning och de skulle riskera att utestängas från utbildningen om försämringar av tillgängligheten genomförs.

Med vänlig hälsning
Funktionsrätt Sverige

Nicklas Mårtensson
Ordförande